Interoperabiliteit

Bij oefeningen met de NAVO-bondgenoten zal de Nederlandse militair regelmatig constateren, dat op velerlei gebied verschillen bestaan die, als er geen maatregelen worden of waren genomen, tot problemen in de samenwerking zouden leiden. In een eerder editoriaal (*MS* 158(1989)(6)) is reeds uitgebreid ingegaan op het taalprobleem, maar er zijn aanzienlijk meer aspecten, die regelingen noodzakelijk maken. Men kan hierbij denken aan zaken als tactische doctrine, commandobevoegdheid, bevels- en staftechniek, procedures, verbindingen, (eventueel) logistieke ondersteuning en samenwerking met civiele instanties.
Om de samenwerking te optimaliseren zal men verder op de hoogte moeten zijn van de capaciteit en de wijzen van inzet van de middelen, waarover de bondgenoot beschikt, gewoonten en gedragingen, ervaring, geoefendheid, enzovoort.

In NAVO-verband zijn inmiddels vele procedures en andere zaken vastgelegd in Stanags („Standardization agreements") en aanvullend in de SOPs („Standing operation procedures") op de verschillende geallieerde bevelsechelons. Opmerkelijk is, dat de krijgsmachtdelen veelal meer bekend zijn met de wijze van samenwerking met het overeenkomstige krijgsmachtdeel van de bondgenoten dan met de andere Nederlandse krijgsmachtdelen. Dat is niet verwonderlijk, want vele jaren heeft elk van de krijgsmachtdelen de aandacht gericht op een ander (deel van het) operatiegebied. Daardoor is ook een intensieve samenwerking ontstaan met díé bondgenoten, waarmee in een conflict met het Warschau-Pact gezamenlijk zou worden opgetreden. Die samenwerking komt in de vredessituatie onder andere tot uiting in gezamenlijke scholing, stafoefeningen en oefeningen met troepen, uitwisseling van cursisten, zogenaamde *Patenschaften* op bataljons- en overeenkomstige niveaus en veelvuldig stafoverleg. Op grond van deze wijze van uitwerken van interoperabiliteit mag worden verwacht, dat in een onverhoopt Oost-Westconflict de samenwerking op effectieve wijze zal plaatsvinden. Het optreden was, waar het de Koninklijke landmacht betrof, tot dusver gericht op de Noordduitse laagvlakte en de bondgenoten, waarmee waarschijnlijk zou worden samengewerkt, waren bekend.

De taken, die in het kader van de Defensienota 1991 aan de krijgsmachtdelen zijn opgedragen, zijn ruimer dan tot voor kort het geval is geweest. Bovendien moet nu rekening worden gehouden met een inzet in andere gebieden; dat laatste geldt met name voor de land- en de luchtstrijdkrachten.
Het lijkt echter aannemelijk ervan te kunnen uitgaan, dat in het geval van een grootschalig conflict de samenwerking met dezelfde bondgenoten en op overeenkomstige wijze als tot dusver zal plaatsvinden. Verwacht mag worden dat bij die intensieve samenwerking nu ook de strijdkrachten van andere landen van het bondgenootschap direct zullen worden betrokken. Bij een inzet in het kader van crisisbeheersing, waarbij inzet van eenheden zowel in als buiten Europa mogelijk is, zal de situatie waarschijnlijk anders zijn. De in dit kader in te zetten eenheden zullen in Europa mogelijk nog wel in NAVO-verband worden ingezet, maar daarbuiten zal men echter vrijwel zeker rekening moeten houden met een samenwerking in een ander verband en met niet-NAVO-landen. Ook mag men aannemen dat bij de uitvoering van die taken, en bij VN-vredesoperaties, nauwe samenwerking met de an-

dere krijgsmachtdelen zal plaatsvinden. De recente ervaringen in het Midden-Oosten bevestigen in feite reeds deze laatste veronderstelling.

Op het gebied van interoperabiliteit zijn door de NAVO reeds veel regelingen getroffen. Het ontwikkelen ervan heeft jaren gevergd en op grond van ervaringen, opgedaan tijdens oefeningen zijn de regelingen zo nodig aangepast. Derhalve mag ervan worden uitgegaan dat de regels zijn uitgebalanceerd en voor vele situaties geschikt zijn voor toepassing. In het geval van een crisis zal doorgaans onvoldoende tijd ter beschikking zijn om regels te ontwerpen, die geheel zijn afgestemd op de dan geldende situatie. Het verdient daarom aanbeveling bij toekomstige operaties in beginsel de NAVO-regels en -procedures te hanteren, ook al zijn niet-NAVO-landen erbij betrokken. Uiteraard kan men aanvullend specifieke regels en procedures afspreken.

Ervan uitgaande, dat de NAVO-procedures en Stanags zoveel mogelijk toepassing zullen vinden, zal de nadruk kunnen worden gelegd op het gezamenlijk oefenen met eenheden uit landen, waarmee naar verwachting in voorkomend geval samenwerking zal plaatsvinden. Op grond van de tijdens die oefeningen opgedane ervaringen, en rekening houdend met de verwachte specifieke omstandigheden, kunnen de procedures verder worden gepreciseerd en geschikt gemaakt voor het veronderstelde optreden.

Bij het opzetten van deze soort internationale oefeningen kunnen reeds aanwezige ervaringen worden benut. De Nederlandse krijgsmachtdelen, die met bepaalde wijzen van optreden geen of nauwelijks (meer) ervaring hebben, kunnen hiervan gebruik maken om de nodige expertise op te bouwen. In dit verband moet onder andere worden gedacht aan het verkrijgen van kennis en ervaring met het inzetten van luchtmobiele eenheden. Met die benadering wordt (hopelijk) voorkomen, dat fouten, waaruit anderen reeds lering hebben getrokken, opnieuw worden gemaakt.

In de Nederlandse situatie zullen bij de eventuele inzet van luchtmobiele eenheden in ieder geval twee krijgsmachtdelen zijn betrokken. Bij andere vormen van inzet van Nederlandse eenheden kan, zoals hiervoor reeds werd vermeld, samenwerking tussen drie krijgsmachtdelen aan de orde zijn. Deze interservicesamenwerking is tot dusver betrekkelijk weinig beoefend; niet met troepen, maar ook niet met staven. Als eerste stap op de weg tot samenwerking tussen de krijgsmachtdelen is echter scholing nodig. Daarna kan worden overgegaan tot het oefenen van staven en troepen.
Aangezien vele militairen met deze vorm van samenwerking te maken zullen krijgen, is het gewenst de scholing daarvoor onder te brengen in de loopbaanopleidingen van de krijgsmachtdelen. Indien de stafscholen daarmee worden belast, zal de komende integratie van die scholen op Ypenburg de uitvoering ervan zeker vereenvoudigen.